

A portrait of a woman with long, dark hair, smiling and holding a microphone. She is wearing a dark blue, off-the-shoulder top and a necklace with a small pendant. The background is dark and out of focus.

Tôi không hề phân biệt ca sĩ trong hay ngoài nước. Có chăng, điều bất chấp là cách sống của những người cùng chung một nghiệp dĩ. Hai bài đi đôi song. Những ca sĩ lên lên hay thành danh trong nước dường như không có một khái niệm nào về nghệ thuật và quá trình của lập nghiệp đi từ trái tim của một phần tử thế kỷ. Và cũng không ai nói cho họ nghe về một thời bình an, đẹp đẽ của sân khấu Miền Nam, trước mùa Xuân 75.

Chúng tôi, lớp người đã được quần chúng chấp nhận trên 75, thời sự đã trải qua bao nhiêu khó khăn, bôn g chính năng khiêu c&#a mình. Ch&# có m&#t ít may m&#n để trình diễn văn hoá Đ&#i h&#c và t&#t nghi&#p Qu&#c Gia Âm Nh&#c nh&# Hoàng Oanh, Thanh Lan, Đ&#c Huy, Qu&#nh Giao, Mai H&#ng.... Còn l&#i, đa số ch&# đến Trung h&#c, ch&#a bao giờ b&#c chân vào Qu&#c Gia Âm Nh&#c. Lên sân khấu, v&#i năng khiêu Tr&#i cho và may m&#n để chấp nhận.

Th&#i đó, ca sĩ r&#t ít và không ph&#i b&#t c&# ai b&#c lên sân khấu, là đểu đểu coi là ca sĩ.... Quần chúng ph&#i chấp nhận. Các ca sĩ ph&#i chấp nhận. Các trung tâm thu băng, đĩa ph&#i chấp nhận. Các đài phát thanh ph&#i chấp nhận, chúng tôi m&#i có đểu c... t&#m coi nh&# là ca sĩ và v&#n n&#m trong s&# ki&#m soát, nghe ngóng, chăm sóc c&#a các Trung Tâm mà trung gian là nh&#c sĩ.

Ch&# m&#t bài “N&#i Bu&#n Hoa Ph&#ng”, Thanh Tuy&#n lúc đó m&#i 15 tu&#i đã tr&#n nên m&# vàng c&#a H&#ng đĩa. Ch&# v&#i “Chuy&#n M&#t Chi&#c C&#u G&#y” Hoàng Oanh, cô sinh viên văn khoa không h&# thua kém Thanh Tuy&#n c&#a tr&#ng Bùi Th&# Xuân Đà L&#t. Không ai có th&# hát l&#i ch&# B&#ch Y&#n bài Đêm Đông. Không ai có th&# làm xao xuy&#n ng&#i nghe nh&# ch&# L&# Thanh v&#i Tà Áo Xanh c&#a Đoàn Chu&#n. Ch&# Trúc Mai bài “Hàn M&#c T&#”. Ch&# L&# Thu v&#i Ng&#m Ngủi và cô Thái Thanh g&#n nh&# “đểu quy&#n” nh&#c Ph&#m Duy.

Không ai có th&# thay th&# ai. Vì sao th&#, vì th&#i đó, các nh&#c sĩ... đo ni may áo cho ca sĩ. Không th&# tr&#t đi đâu đểu c&# và vì th&#, bài hát làm nên ca sĩ. Trúng m&#t cái, c&# nh&#c sĩ l&#n ca sĩ đểu nh&# sống d&#i.. Th&#i đó nh&#c sĩ nh&#u h&#n ca sĩ. Ngoài công vi&#c chính, h&# ch&# chú tâm sáng tác và ch&#n nh&#ng gi&#ng hát h&#p v&#i bài hát. Ph&#n chúng tôi, m&#i ng&#i có m&#t ch&#t gi&#ng riêng. Nghe là bi&#t ai ngay. Chúng tôi đểu thông minh để không gi&#m chân ng&#i khác.

Năm 69, ông Thi&#ng, ông Quân có 2 bài... hai bài này ch&# có Khánh Ly, đó là “Kính Kh&#” và “Trên Hoang Tàn Đ&# Nát”.... Ông Minh B&#ng giao cho tôi... “Ng&#i Th&# S&#n Và Đàn Chim Nh&#”. Kim Loan v&#i “Căn Nhà Ngo&#i Ô”. Giao Linh v&#i “Nh&#ng Đóm M&#t Ho&# Châu”. Ph&#ng H&#ng Qu&# có bài “Gi&# Này Anh &# Đâu”. Mai L&# Huy&#n và Hùng C&#ng có m&#t lo&#i nh&#c riêng, quen g&#i là nh&#c kích đểu ng.

Ch&# hát m&#t n&#i v&#i bài “Mùa Thu Cho Em”, Xuân S&#n đã làm bao ng&#i điều đểu ng, ch&#a k&# đển bài “Trăng Sáng V&#n Ch&#”- đểu sau này Ái Vân d&#ng l&#i b&#ng nh&#c c&#nh – cũng không làm ng&#i nghe quên n&#i Xuân S&#n. Carol Kim hát “Hãy Khóc Đi Em”. Ông S&#n b&#o... ch&# có Carol Kim hát bài đó tr&#i nh&#t... Duy Quang trình làng “Thà Nh&# Gi&#t M&#a”. Elvis Ph&#ng bài “V&#t Thù Trên L&#ng Ng&#a Hoang”... Còn ông Ch&# Linh thì bài nào vào tay ông là l&#p t&#c tr&# thành c&#a ông.

10 năm đåu, tôi chänh nhän đäc 2 bài hát cäa ông Sän “Em Còn Nhä Hay Em Đã Quên”, “Mät Ngày Tôi Chän Mät Niäm Vui”. Cä hai đåu bä giam, cäm phä biän. Dĩ nhiên tác giä cũng không thängäi yên. Lý do đän giän thôi... viät cho KL. Mäy năm sau đó, mät bài hát näa cũng cäa T.C.S bä đäp, bài “Nhä Mùa Thu Hà Näi”... cũng läi vì KL. Tôi nhän đäc bài hát tänh nhäng ngängäi vät biän. Cũng khoäng thäi gian đó, tä Pháp gäi qua cho tôi mät sä bài hát ký tên Häng Ngäc, trong sä đó có bài “Sài Gòn Niäm Nhä Không Tên”. Thäc tä bài hát đó có täa nguyên thuä là “Näc Mät Cho Sài Gòn”. Ông Võ Văn Ái đã đäi täa và viät thêm läi hai, Häng Ngäc là bút hiäu cäa Nguyän Đình Toàn, và trong bài viät có câu “đâu rän rằng giäng hát Khánh Ly”..

Nhäng phäi nói rõ, ngay tänh nhäng ngày mäi täi Mä, khi mà mäi ngängäi còn bä chia ra, säng riêng lä mäi ngängäi mät näi, khó có thä tìm ra nhau tänh nhäng trang träi räng län, näm khuät sau nhäng dãy núi cao mà ngay khi chäy qua trên các xa lä, chúng ta không thä nhìn thäy đäc, “Sài Gòn äi Vĩnh Biät” cäa Nam Läc đã đäc viät trong thäi gian đó. Mät ca khúc đän giän xuät phát tänh läng cä mät ngängäi väa räi xa quê häng. Không cäu kä văn hoa chäi chuät nhäng rät thät thäa nói lên sä tiäc thäng, näi đau xót và mängäng ngày trä vä, cho đåu đã nói lên läi vĩnh biät.

Đäc Huy trình làng “Đäng Xa ät Mäa” năm 1979 cùng lúc väi Tùng Giang “Tôi Väi Träi Bä Vä” và Nam Läc “Ngängäi Di Tän Buän”. Linh Giang “Tôi Muän”. Phäm Duy “Nguyên Vän Hình Hải”, Hoàng Quäc Bäo “Mäa Trên Thành Phä Cũ”, Nguyän Đäc Nam väi “Buän Tháng Mäa”... trong khi đó nhäc Vàng ä VN bä xoá sä. “Räi Lä Ru Ngängäi” viät tä năm 75 (khi nghe tin tôi chät trên biän) phäi chä đän năm 1992 khi gäp ä Canada, ông Sän mäi chép in cho tôi bài đó.

Giäa thäp niên 80, mät sä ca sĩ ä VN mäi đäc phép hát läi, nhäng vän chä loanh quanh ä nhäng tänh nhä. Nhäc sĩ Tränh Lâm Ngân tä Nhät Ngân läp đoàn gäm Duy Khánh, Nhät Träng, Thanh Lan... bäa däi, bäa no, ngä đänh, ngä chä, mong đäc hát cho nhiäu hän là kiäm miäng ăn đåu räng ai cũng däi. Nhä Phäng và Bäo Yän näi lên, räi Ngäc Bích, Thanh Lan ä từ liên miän vì täi vät biên. Nhäng mät sä ca sĩ may män hän Thanh Lan là Lä Thu, Ngäc Minh, Hoàng Thi Thao, Lê Uyên và Phäng đã đi đäc. Thanh Tuyän, Giao Linh, Chä Linh cũng thoát. Vài năm sau đó có Thái Thanh đän Mä. Nhä thä, läp ca sĩ cũ cäa chúng tôi còn ä VN là Häng Vân, Lan Ngäc, Nhät Thiên Lan, Mäng Xuân Lan, Ngân Hà, Giang Tä, Anh Khoa... và rät nhiäu nhäc sĩ.

Sau thäi VN täng bäng “mä cäa” räi täng bäng “khép läi”. Bài tình ca đåu tiên đäc viät ä trong näc, ra Häi Ngoäi và lät vào lä tại tôi là bài “Giät Näng Bên Thäm” räi bài “Em äi Hà Näi Phä”, bài này, trong näc coi nhä... räa mät cho Hà Näi sau mäy chäc năm. Và tä đó trä đi, nhäc tình đäc viät väi täc đä khá nhanh bäi nhäng tác giä trä và xa lä - ngoäi trä Quäc Dũng, Bäo Chän và Bäo Phúc tung ra Häi Ngoäi nhäng khuôn mät lä, trä và mät kiäu hát nhä nhau, chät giäng nhä nhau, đän näi có đôi khi chät nghe, tôi không thä phân biät ai là ai.

Tôi không nghĩ rằng bài hát được sáng tác trong năm đó là đẹp - có lẽ tôi biết nó quá chẳng - nhưng với một thành phần như cộng đồng đó, sáng tác liên tục không ngừng nghỉ trong một môi trường như thuở nay, rằng là - 70 triệu người nghe. Nói thật lòng, tôi chỉ nghe được “Giọt Nắng Bên Thềm”, “Em ơi Hà Nội Phố”, “Thuyền Và Bến”, “Phố Ngang Hàng”, “Hà Nội Mùa Vọng Nhịp Cầu Mới”, “Tháng Tám Mùa Thu”, “Quê Hương”. Và chỉ có một thôi (tôi không nói về nhạc T.C.S). Nhưng bài hát khác không hề có gì trong đó. Nó có một chút gì của M. Một chút gì của Nhật. Một chút gì của T. Một chút gì của Đ. Một chút gì của Thái. Tất cả có chung một lời hoà âm.

Khoảng trong 2 năm đó khi những bài hát VN tràn ra H&#i Ngo&#i, nhiều người đi điện cầu tìm mua nghe, từng người như cộng đồng đã đề cập, giờ thì chỉ còn H&#i Ngo&#i phá nát thị trường bằng nhạc này đây. Bên bè xô xao h&#i. Tôi nói không bị quan cũng không chỉ quan... rồi cũng qua nhanh như là một... Chỉ đến thuở nay là ý nghĩ của tôi với những bài hát viết trong năm đó tôi đã nghe không phải một lần. Và tôi trong số những tác giả trẻ, có người tôi biết trước năm 75.

Các trung tâm cũng xô xao. Tôi sao thế này... Có nhiều TT này đây phát hành băng đĩa VN cả mà. H&# bán 10 đồng 3 cuốn CD rồi 10 đồng 4 cuốn... Nếu CD của chúng tôi bán in giờ thì VN lan tràn từ Nam ra Bắc, từ hàng thời trang thì hàng bún chả, đến phòng tắm h&#i, đến những quán karaoke. Tôi taxi đến xe đồ thì tôi sao này đây không? Một cuốn master thế này h&#i VN giá thành không bao nhiêu và khi được tung ra thị trường thì tôi không chỉ dành cho một TT nào mà là cho cả chục người, rồi ai muốn bán kiêu nào, giá nào thì bán.

Bà con mình với tính luôn thích của nó. Nhưng mà rồi, ai lại bỏ qua nhất là nó là một cái gì (nhưng mà y ông chỉ nghĩ đến ăn mãi cơm nhà, quà với, nay bằng thế này người ta, dù không đẹp, cũng với n thêm). Bên mua với nhà ngay - giờ phong trào phim bán năm nào - và mê ngay.. Có lẽ gì đâu, 27 năm nay mọi người mua một cái gì đó, nghe chỉ có ca sĩ, thu được một tiếng người ta, coi bộ cũng... một cái gì. Thích là phải. Được nghe nhiên thôi. Bao lâu thì chỉ cần biết những cái thích, cần mua cái đã. Thế hiểu của chúng tôi với một thị trường, từng người không cần phải bàn ra tán vào, dài dòng, một thì gì.

Hai năm trôi qua - như tình yêu với, không còn gì mới nữa. Những bài hát theo gió cuốn đi.

Sau mùa Xuân năm 75, đến rằng tất cả nhạc vàng được biết thiếu hụt, ai giờ trong nhà như giờ đây quây c&#m. Sách, truyện cũng cùng chung số phận. Phim như dù bị hủy hoại cũng còn những bản phim ở ngoài. Mọi người bị lừa đi học tập rồi thì không hề có ngày trở về. Ca nhạc sĩ biết bước trình diễn rồi là bị đóng cửa chính trị. Những tà áo xanh, đến rồi rồi bỗng nhiên

biến mất, chỉ còn quần đen áo cánh trống hoác nâu cho đúng với tôn chỉ cách mạng. Bao nhiêu khuôn mặt xinh đẹp, näi tiếng của Sài Gòn nay e dè nhìn nhau như thăm hỏi... Họ nói cái gì thì như... Ngäi nói cä nói, ngäi ngäi nghe như vät nghe säm, lòng thì cä như đi đâu, đi đâu. Nghĩ đến bọn bè ai đi thoát, ai kẹt lại... cái gì đã xảy ra cho Sài Gòn... cái ngäi đang gì ngäi gì cái gì là Chä Nghĩa Xã Häi kia là ai, ở đâu ra thế... tất cả bàng hoàng hoác lo âu. Lo cho mình thì ít, cho gia đình thì nhiều bọn đã sä ca nhäc sĩ đâu có con em cha chỉ ngä là quân nhân, là có... nä máu với nhân dân. Đã gì là nä thì phải trả nợ ngä trả thế nào đây?

Thät ra thì các ca nhäc sĩ không bận đầy ä quá lâu với nhäng chäng trình bận äng chính trị. Họ khä vì bận cäm hát. Suät mấy năm trời cä miän Nam đâu phải nghe mặt loäi nhäc, mặt kiäu hát cùng mặt gì ngä gì ngä nhau.

Nhäng bài hát của miän Bắc mà dân Sài Gòn phải nghe đã äng sáng tác lâu rồi, gì mà có äp tung ra. Chỉ mặt loät bài đó thôi sau năm 75, hầu như nhäc sĩ miän Bắc không viết loäi nhäc äy näa vì ngäi Sài Gòn không muốn nghe. Nghe không vô cũng như họ phải chịu äng nhäng bäng hiäu tên äng ngäng, buồn cäi, chỉ ngä ra làm sao...äng Nguyän Văn Bánh, äng Võ Thä Sáu... nhäng ngäi là ai... Khai quäc công thần của nhà Nguyän chẳng... Nhäng bài hát cä äm äm tra tấn lại ngäi Sài Gòn. Nhäng con äng cũ làm cho ngäi ta... khi họ nä nhau, ta lại tìm... chỉ cäng họ hành động. Nghä quýät này, nghä quýät kia... tôi thấy thế này, tôi thấy thế nä vân vân. Thanh Lan thành tích ät biên nhiều quá. Cäm. Hoàng Vân, Lan Ngọc tàn tích cũ. Cäm. Thế nhäng các tiếng hát miän Bắc lại không äng Sài Gòn chấp nhận. Bäo Yän và Nhã Phäng lên tiếng đánh bät các gì ngä ca... có äm càng thêm chanh... Ngäc Bích cũng lên tiếng mà nhäng äy äng mặt thäi, cô là con gái của nghä sĩ Ngäc Hùng, Ngäc Nuôi. Cô đã äng là gì ngä ca chính của ban nhäc The Crazy Dogs thì äng nhiên cô phải näi bät.

Nhà näc cũng cho mà các nghä sĩ näi danh cũ, cho phép thành lập đoàn hát. Cho äp ät äi nhà hàng Queen Bee. Có ban nhäc Shortguns, ông Lê Uyên Phäng có Thái Thanh... äp cho äng chäng phúc khäo ra mặt các quan to äng dài thì... không äng tiêu chuẩn (ông Lê Uyên Phäng kä lại) thế tä cay äng cho nhäng tên mà än ä Saigon. Ông Trần Công Sơn đi thäc äp, họ cäng sän, äng lúa, nuôi heo, ông đi theo con trâu ông chỉ nhà ät bäng cho mà nä... tôi thấy chú äi nghĩ ätôi thấy, näi đó là cä mặt bãi mìn, ngày mô cũng có ngäi chỉ, chỉ tôi cho chú mà nä con trâu, chú cäi theo chân nó mà đi... Thế gian này, ông sáng tác bài “Mäi Ngày Tôi Chän Mặt Niäm Vui”... Mình cä väa cày ruộng, äng khoai väa hát cho mình nghe – có thế mà äng näi chỉ. äy thế mà bài hát bận cäm... Đät näc thế ngäng nhät rồi, anh không äng vui hay sau mà phải äng cho mình mặt niäm vui?

Sau khi đã gì chân mấy trăm ngàn ngäi trong trời äi äo. Làm bà con ta điều äng sau mà äy ät äi än. Nhäc tình bät äng ngoại góp bäng nhäng bài hát. Näa mùa, quäc không quäc, cäng

không ra c&ng. Lo&i nh&c thăm dò đ& lu&n c&p lãnh đ&o. C&a đã hé m& đón Vi&t ki&u h&i h&p v& thăm dân ch o bi&t s& tình. Thanh Lan v& t bi&n hoài mà đ&ng đi không đ&n bèn leo lên sân kh&u hát l&i. C&m Vân h&ng sáng v&i gi&ng tr&m, &m áp, rõ ràng. H&ng H&nh gi&ng m&ng h&n nh&ng xinh đ&p, song nghi&p hát không lâu dài.. Các ca sĩ đ& c chú ý v&n là Nhã Ph&ng, B&o Y&n, C&m Vân, th&nh tho&ng m&i có đ& c&p đ&n Lan Ng&c, H&ng Vân, Anh Khoa. Nh&c sĩ Duy H&i qua đ&i, nh&c sĩ Nguy&n Trung Cang qua đ&i trong tù. Nh&c sĩ Nguy&n Ánh 9 g&n nh& đóng c&a & n, không c&ng tác v&i đoàn hát nào. Cô Thái Thanh, nh&c sĩ Hoài Trung b& c&m hát vĩnh vi&n sau cái bu&i phúc kh&o t&i nhà hàng Queen Bee. M&t th&i gian ng&n sau đó, nh&c sĩ Hoài B&c v& t biên, nh&c sĩ Văn Ph&ng, cô Châu Hà cũng đi thoát....

Bài “Quê H&ng” là bài tôi thích, bài “Thuy&n Và Bi&n” do Cao Minh hát. Đùng m&t cái tôi th&y bà con trong và ngoài n&c đua nhau hát... b&ng lòng đi em... v& v&i quê anh... nghe cũng có v& m&i g&i l&m nh&ng v&i tôi, nó có v& quê quê th& nào &y. Bài “& Hai Đ&u N&i Nh&” &y th& mà tôi l&i nghe đ& c. Thì ra “Thuy&n Và Bi&n” th& Xuân Qu&nh, nh&c Phan Hu&nh Đi&u. “& Hai Đ&u N&i Nh&” c&a nh&c sĩ Nguy&n Văn Tý, tác gi& bài “Đ& Âm” ngày x&a.... R&i sau đó là bông điên đ&n, là rau đ&ng, rau ng&t, rau m&ng t&i. Lá s&u riêng, chôm chôm... thì th&... đi mô cũng nh& v& Hà Tĩnh... Quê h&ng n&u ai không nh&, s& không l&n n&i thành ng& i. Tôi nghe mà còn khóc thì b&o sao bà con không đ& xô đi mua, không d&e x&p, d&e ng&a nhau giành ch& trên nh&ng chuy&n bay đi tìm nh&ng chùm kh& ng&t. Đi đ&... thành ng& i.

Sau đ&t C&m Vân, H&ng H&nh, Ng&c Bích, Nhã Ph&ng, B&o Y&n l&nh nh&ng M& Linh, Thanh Lam, H&ng Nhung, Ph&ng Thanh, Thu Hà, Tr&n Thu Hà là nh&ng ca sĩ, nghe nói có đ& c đào t&o tr&ng l&p h&n h&i và nh&ng ca sĩ này sáng t&o ra m&t l&i hát gi&ng nhau nh&ng không gi&ng ai. Không gi&ng ai là đi&u t&t b&i m&i ng& i ph&i có cái riêng c&a mình nh& các l&p ca sĩ tr& c. Thanh Tuy&n c&t ti&ng hát là bi&t ngay Thanh Tuy&n. L& Thu v&a... n&ng chia n&a bãi.... thì đó là L& Thu... Em tan tr&ng v&, anh theo Ng& v&... là cô Thái Thanh. Bang bang, em b&n ngay anh... là Thanh Lan. Nh&ng ca sĩ không qua m&t tr&ng đào t&o nào, h& qua... tr&ng đ&i và h& có cá tính, có cái ch&t gi&ng riêng đ& phù h&p v&i các bài hát các nh&c sĩ vi&t riêng cho h&.

Tôi th&ng hay b&... đ& nh&c... Đ& ch& bi&t ai hát đ&y... và bao gi& tôi cũng thua vì cùng tr&ng, cùng th&y, cùng m&t cách đào luy&n ca sĩ tr& VN hát gi&ng nhau. B&n năm ng& i hát mà nghe nh& ch& m&t ng& i. Tr&ng l&p có cái hay mà cũng có cái đ& và cái sai l&i quá l&n. Ch&ng còn bi&t ai là ai m&c dù h& hát v&ng, k& thu&t cao, ch&t gi&ng t&t và kho& nh&ng mà ai m&i đ& c ch&. Cái... là ai... m&i quan tr&ng. Theo tr&ng l&p đ& bi&t k& thu&t trình đi&n, h&c hát đ& bi&t cách hát, bi&t cách ngân, bi&t cách l&y h&i ch& nào, bi&t cách nh&ng sao cho đúng đó là ch&a nói đ&n v&n đ& th&m âm. Ng& i ca sĩ ph&i có cái l& tai t&t, nghe nh&c m&i chính xác, bát cũng b& chênh. M&t ng& i ca sĩ, ngoài ti&ng hát n&u bi&t rõ v& nh&c lý thì càng t&t, t&t l&m l&m (n&u không, tr&ng nh&c m& ra đ& làm gì) nh& các ch& Kim T& c, Mai H&ng, Qu&nh Giao và bác sĩ Bích Liên.

Âm nhạc và nghệ thuật là các ca sĩ trình diễn không thể bỏ trống khung b&#i nh&#ng đi&#u tr&#&#ng l&#p d&#y. Khi đã có căn bản, phải tự mình tìm cho mình lối trình diễn riêng và sắp xếp những bài hát của mình theo lối riêng để đem đến các anh chị không giống như c&#... như tôi chúng ta. Ngoài các thầy cô ở trường, khi ra tranh đua với đời, ta cũng nên tìm một người thầy học để dạy cho mình con đường nào tốt nhất. Đôi khi người thầy đó không giống như c&#ng h&# có cái gì tại c&#a ng&#&i nghe, cái nhìn xa trông rộng giúp cho ca sĩ chọn đúng bài, cách trình diễn và cách hát. Người thông minh có thể không cần ai giúp vẫn tìm được cho mình một đường riêng, tuy nhiên đi&#u này h&#i hi&#m. Phải nói, các ca sĩ sau khi tốt nghiệp trường cho mình là giỏi, không cần ai nữa. Đi&#u này thì như u.

Tôi viết những cảm nghĩ của một người nghe nhạc chứ không phải của một ca sĩ có 40 năm trên sân khấu. Tôi cảm thấy một nỗi thất vọng mê m&#ng mang khi c&# tình cảm phải nghe... nghèo 1 rồi nghèo 2 (đ&#n nghèo 3 là sự nghiệp)... Chim sáo ngày xưa 1, rồi chim c&# còn bay nên l&#i... chim sáo ngày xưa 2, (nếu không có chim 3 thì có nghĩa con chim này đã nằm trên đĩa). Chim này bắt ch&# chim đa đa, chim đa đa... đi một thì đường trách chim. Tôi nghe ông Song Ngọc hát... ngày ch&# sinh &#...&# tr&#i cho tôi làm thơ...&#&# nh&#ng ch&#&#&# này tôi không dám viết ra sự bà con m&#ng. Tôi nghe bên bè bên bài... Nếu anh nói yêu em là thất ra anh đang dối lòng... là l&#i c&#a m&#t b&#n nh&#c M&# nh&#ng tôi ch&#a nghe, không dám bàn cãi, tuy nhiên, đó là một bài hát thành công của B&#o Ch&#n. Trên Ti&#n t&#&#ng tá b&#m tr&#n, to như một đô vật nh&#ng l&#i th&#&#ng cho m&#&#&#t lá Diêu Bông, l&#i th&#&#ng cho tóc gió thổi bay, l&#i làm riêng một bài hát với ông TCS. Nhìn ông TCS ngồi cạnh Tr&#n Ti&#n, tôi nghĩ, đúng là...&# hai đ&#u n&#i nh&#....

Thì có lẽ là vì sống xa quê hàng vì sự sống, các nhạc sĩ ở H&#i Ngo&#i c&#n h&#ng không có sáng tác nào đáng kể. Đi&#u đó l&#m. Ông Lê Minh H&#ng đó chi. Ông Tuấn Khanh đó chi. Nghe “N&#i Ni&#m”, “Nh&#t Nhoà” mà không gây ngạc nhiên sao, nghe “Dĩ Vãng” của TNS mà không ngạc nhiên sao. Nghe “Người đi Di T&#n Bu&#n” của Nam Lộc mà không cảm thấy ngạc nhiên sao. Nghe “Có Nh&#ng Ni&#m Riêng” của Lê Tín H&#ng mà không ngạc nhiên sao. Nghe “Tôi Muốn H&#i Vì Sao” của Đi&#u H&#ng mà không thấy cảm thấy sao. Nghe “Anh Đã Ng&# Yên Trên Quê H&#ng” của Tr&#n Duy Đức mà không thấy lòng ??? ??? sao. Nghe “Đêm Nh&# V&# Sài Gòn”, “Một Ngày Viết Nam - Nh&#ng B&#&#c Chân Viết Nam”, “Cánh &#n Anh”, “C&# Bay Trên Ph&# Bolsa” của Tr&#m T&# Thi&#ng mà không thấy xót xa sao. Nghe đi. Nghe “Ta Hát Tình Th&#&#ng V&# Bi&#n Đông” của Trúc H&# - Tr&#m T&# Thi&#ng để thấy tấm lòng VN ở H&#i Ngo&#i l&#n lao, bao dung và nhân hậu biết bao nhiêu. Nhạc hay là nhạc đến với l&#i trong lòng chúng ta. Ở đây, mọi người c&#n ph&#m, không cần l&#&#ng. Để viết người nghe nhạc như tôi, nhạc thủ mọi xã hội đáng gọi là nhạc phẩm.

Viết Nam trên 70 triệu người, có bao nhiêu nhạc sĩ sáng tác và những bài hát của họ đi đâu. Nhà nước vẫn không nhạc vàng, để sự thanh nhạc vàng năm 75 sao gì đây l&#i cho... chim bay tùm lum, l&#i than nghèo chỉ chấp, l&#i khuy&#n khích nhạc sĩ lấy nhạc Thái Lan, H&#ng Kông, Đ&#i Hàn, Nh&#t B&#n... viết l&#i Viết làm thành của mình, to àn nh&#ng l&#i th&#&#ng mây khóc gió, yêu th&#&#ng vung vít. Tu&#i tr&# VN bây giờ đến c&# quy&#n... bỏ hết đi hát karaoke, không cần thi vẫn

đ&#u. C&# n&# c đ&# c quy&# n xem phim b&# và nghe nh&# c vàng... Là t&# i sao?

N&# u bây giờ có ai h&# i tôi r&# ng tu&# i tr&# VN &# H&# i Ngo&# i làm gì. Xin th&# a... chúng nó đang ng&# i trong th&# vi&# n. Tu&# i tr&# &# trong n&# c đang làm gì. Xin th&# a... chúng đang hát karaoke. Dĩ nhiên không ph&# i các em nh&# &# đây đ&# u &# trong th&# vi&# n còn các em &# VN đi hát, ho&# c đi chích ho&# c ra tr&# ng r&# i nh&# ng đang đi lang thang xin vi&# c làm. Cái gì cũng có m&# t trái c&# a nó. Vì các anh chê chúng tôi nên nói...ch&# i cho vui. Nh&# c các anh làm ra, bên này bán t&# do 10 đô 4 cu&# n, đ&# đ&# ng ra, tha h&# mà l&# a. R&# i 10 đ&# ng 5 cu&# n, mua v&# nghe không hay, không thích. D&# t. Coi nh&# m&# t 2 tô ph&# .

Nh&# c c&# a chúng tôi l&# t đ&# c v&# VN th&# t là thiên nan v&# n nan, bài nào không có l&# i, ch&# ti&# m băng bèn c&# t, b&# vào đó m&# t bài khác. Bìa băng và t&# a băng đ&# i luôn và nh&# th&# , làm sao ng&# i nghe có th&# nghe đ&# c bài hát có giá tr&# . Các anh ch&# i nh&# th&# là không công b&# ng, không fair, ho&# c là các anh... rét, không mu&# n ph&# bi&# n nh&# ng bài hát đó. &# H&# i Ngo&# i chúng tôi có m&# t dúm ng&# i, các anh có h&# n 70 tri&# u dân. Chúng tôi không s&# nh&# c c&# a các anh làm &# nh h&# ng đ&# n đ&# i s&# ng c&# a chúng tôi, sao các anh s&# .

Các b&# n c&# a tôi giờ không ng&# i gì n&# a. Nh&# c Vi&# t bây giờ là nh&# c... lai căng (chính báo c&# a Đ&# ng đã than vãn vi&# c này).

Tôi m&# &# c đ&# c nghe l&# i nh&# ng sáng tác đ&# y sáng t&# o và đ&# p đ&# c&# a các nh&# c sĩ &# trong n&# c cũng nh&# chúng tôi &# ái ti&# ng hát c&# a các ca sĩ &# Vi&# t Nam .